

Дар'я Крайнова
Науковий керівник: викл. Максимчук О. В.

ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА

В основі даної статті – з'ясування суті ключових компетентностей особистості вчителя рідної мови і літератури. Представляємо власну позицію щодо професійного профілю вчителя-словесника, побудовану на основі вивчення та аналізу попередніх досліджень у цій галузі.

Над проблемою педагогічної компетенції філологів працювали такі українські науковці, як Н. М. Бібік, М. В. Елькін, В. В. Крижко, О. І. Локшина, В. Л. Луговий, О. В. Овчарук, Л. І. Паращенко, О. І. Пометун, О. Я. Савченко, Л. І. Шевчук та інші.

Важливого значення з огляду на Європейську інтеграцію освіти України набувають питання професійної підготовки педагога. Сучасному українському суспільству необхідні компетентні фахівці, які не лише володіють професійними знаннями, уміннями і навичками, але відрізняються мобільністю, конструктивністю, мають творчий стиль мислення та уміють майстерно реалізувати свої ідеї.

Звідси, обізнаність вчителя української мови та літератури з новітніми технологіями, методиками викладання філологічних предметів, його практичний досвід і творчість, ділове співробітництво постають ключовими, а крім того, сприяють не лише формуванню і розвитку учнівської лінгвістичної компетентності, а й вдосконаленню та підвищенню мовної і мовленнєвої культури вчителя. Оскільки вчитель рідної мови і літератури – це насамперед соціалізована особистість, то важливим є усвідомлення переліку ключових компетентностей, необхідних людині для існування в умовах певного соціуму, який істотно впливає на рівень результативності фахової діяльності.

Одним з найважливіших показників якості підготовки спеціаліста слід уважати рівень сформованості інформаційної культури. У навчанні необхідно перетворювати отриману інформацію у власне знання. Спрямованість на творче вироблення власного знання робить абсолютно непотрібною компіляцію – крадіжку чужих слів, думок і видавання їх за власні [4, с. 149–151].

За переконаннями дослідниці Гелени Хейст, ключовими компетентностями вчителя рідної мови і літератури будуть наступні: вміння адаптувати освітні технології й наукові інновації до відповідних умов соціальної практики; спроможність мати справу з різноманітною амбівалентністю; вміння керувати власними емоціями, почуттями і мотивами; зосереджувати особисту і професійну увагу на моральності, відповідальності й громадянськості. Отже, компетентний учитель рідної мови і літератури насамперед має бути впевненим у собі, здатним зосереджувати увагу на майбутньому й планувати його, вміти адаптуватися до змін, бути відповідальним, щоб сформувати такі ж якості

у своїх вихованців засобами словесного мистецтва.

На приклад, у професійному профілі вчителя рідної мови і літератури важливими є вміння побудови індивідуальної життєвої стратегії та знаходження оптимальних шляхів її реалізації. Такі якості можуть бути перенесені на площину художніх творів, тобто вчитель, чітко усвідомлюючи власну життєву мету, стратегію, внутрішній світ, емоції і почуття зможе зрозуміти й проаналізувати ці ж самі компоненти у життєдіяльності письменника на основі усвідомлення дій і вчинків персонажів його творів та спрогнозувати світоглядні уявлення й поведінку вихованців. Тут можемо виокремити такі ключові компетенції ; здатності педагога визначати, оцінювати, захищати права й інтереси; індивідуально чи колективно створювати й реалізовувати проекти, розвивати стратегії; аналізувати ситуації і відносини; спільно діяти, поділяти лідерство, створювати й керувати позакласними проектами, вирішувати конфлікти, розуміти, створювати й використовувати правила. Зазначені професійно-особистісні якості педагога вважаємо необхідними компонентами процесів сприйняття, осмислення, усвідомлення, інтерпретації й оцінки характеру вчинків і поведінки персонажів художніх творів, схвалення чи засудження дій і життєвих стратегій митців рідного слова.

На думку І. В. Трешині, філологічна компетентність визначається як вузькоспеціальна професійна компетентність, яку необхідно формувати у вчителя-мовника, зважаючи на визначення і конкретизацію української мови та літератури [1, с. 297].

Лінгвістична компетентність представляє собою систему внутрішньо засвоєних знань функціонування української мови і проявляється у їх використанні в мовленнєво-мисленнєвій діяльності. На заняттях з української мови таку діяльність забезпечує аналіз специфіки синтаксичних конструкцій, класифікаційних ознак лексичних одиниць, мовностильових особливостей творчого почерку майстрів слова тощо. Це підвищує мовний рівень учнів загальноосвітніх шкіл, логічно підводить їх до самостійного пошуку цікавого мовно-літературного матеріалу, вчить робити відповідні лінгвістичні висновки, розвиває їхній інтелект, сприяє свідомому засвоєнню матеріалу.

Лінгвістична компетентність-філолога означає володіння знаннями з мови як суспільного феномена і знакової системи, її розвиток, будову та функціонування; застосування української мови на основі літературних норм; збагачення лексичного запасу; формування здібностей щодо аналізу мовних фактів з фонетики, лексикології, фразеології, морфології, синтаксису, стилістики; осмислення зв'язків між різними лінгвістичними науками.

Отже, в основі професійної компетентності вчителя-філолога знаходяться її найважливіші складові: знання, дії та професійна етика. Придбання та розвиток професійних знань – це процес, який триває протягом усієї професійної кар'єри. Формування лінгвістичної компетентності означає засвоєння знань з мови як знакової системи, оволодіння літературною українською мовою, невпинне поповнення особистої лексики, формування здібностей оцінювати мовні факти.

Список використаних джерел:

1. Трешина И. Социокультурный компонент профессионально-лингвистической компетенции учителя / И. Трешина // Россия и Запад: диалог культур. Вып. 12. – М. : МГУ, 2004. – С. 296–304.
2. Бухлова Н. Багаторівнева система підготовки вчителів гуманітарних дисциплін до формування самоосвітньої компетентності учнів у процесі післядипломної освіти / Н. Бухлова // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2009. – № 6. – С. 84–89.
3. Павлова А. И. Особенности формирования информационной культуры будущего филолога.
4. Дулатова А. Н. Информационная культура личности : учеб.-метод. Пособие / А. Н. Дулатова. – М. : Либерия-бибинформ, 2007. – 176 с.

Василь Красноштан

Науковий керівник: к. фіз.-мат. н., доц. Краснобокий Ю. М.

БІОЛОГІЯ І МЕДИЦИНА
(з історії винайдення антибіотиків)

Небагато відкриттів у біології виявили такий великий вплив на життя людства, як відкриття антибіотиків. Незаперечним є твердження, що про прогрес медицини можна судити лише за її успіхами у лікуванні хвороб. Саме цей критерій ставить ім'я Олександра Флемінга (1881–1955 рр.), відкриття якого поклало початок антибіотичній терапії, в один ряд з іменами Л. Пастера, П. Ерліха, Р. Коха, Д. Лістера, І. Мечникова [3].

Застосування антибіотиків у терапії призвело до революційного перетворення всієї практичної медицини. Результати мали надзвичайні соціальні наслідки. Досить зіслатися лише на один із показників, у помітній позитивній зміні якого вирішальну роль відіграла поява антибіотиків: середня тривалість життя людини в окремих регіонах перевищила 70 років. Інфекційні хвороби виявилися фактично виключеними з переліку безумовних причин смерті людини. У теперішній час люди гинуть від раку, серцево-судинних захворювань і нещасних випадків значно частіше, ніж від пневмонії, зараження крові чи перитоніту, які були безумовно смертельними хворобами ще піввіку тому назад. Тому лише одне це відкриття О. Флемінга зробило його ім'я надбанням не лише історії науки, але й історії людства.

О. Флемінг народився 6 серпня 1881 р. у Шотландії. Навчався у Лондонському університеті, де освоїв практичну медицину, а також отримав відмінну підготовку з фізіології, фармакології, гігієни, патології і судової медицини.

Після закінчення у 1908 р. університету із золотою медаллю Флемінг